

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 02 – 49
Podgorica, 16.01.2014. godine

IZVJEŠTAJ
O STANJU TRŽIŠTA USLUGA DISTRIBUCIJE
RADIO I TELEVIZIJSKIH PROGRAMA DO KRAJNJIH KORISNIKA

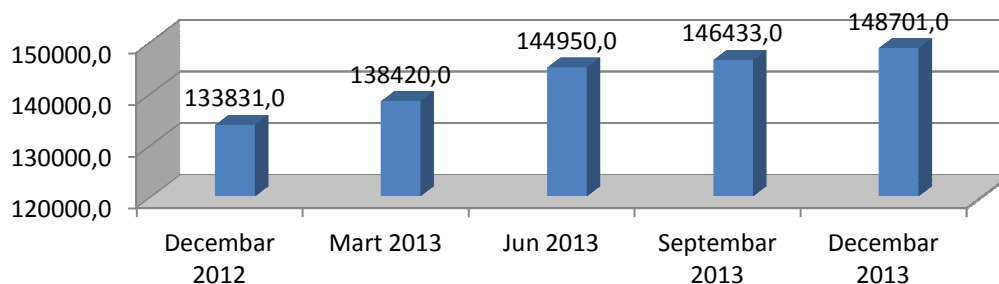
- DECEMBAR 2013 -

Saglasno izdatim odobrenjima Agencije za elektronske medije, pravo da distribuira radio i televizijske programe do krajnjih korisnika, u odobrenoj zoni servisa, posjeduje osam operatora i to četiri kablovska i po jedan MMDS, IPTV, DTH i mobilni operator koji nudi uslugu pristupa AVM sadržajima posredstvom javne mobilne elektronske komunikacione mreže neodređenom broju korisnika u odobrenoj zoni servisa.

Na dan 31. decembra 2013. godine, broj priključaka za distribuciju radio i televizijskog programa putem različitih KDS/MMDS/DTH/IPTV/mobilnih platformi iznosi **148.701**.

U poređenju sa brojem priključaka na kraju decembra 2012. godine i dalje je prisutan pozitivan trend u kretanju broja korisnika usluga distribucije radio i TV programa. Broj priključaka je za period od godinu dana uvećan za 14.870 ili 11,11%. Posmatrano u odnosu na kraj trećeg kvartala 2013. godine, prisutan je rast ukupnog broja korisnika za 2.268 ili 1,55%.

U poslednjem kvartalu 2013. godine Agencija za elektronske medije je izdala odobrenje za distribuciju radijskih i televizijskih programa operatoru kod kojeg je pristup tim programima obezbijeđen posredstvom javne mobilne elektronske komunikacione mreže, pa je i posredstvom ove platforme ostvaren određen broj priključaka.

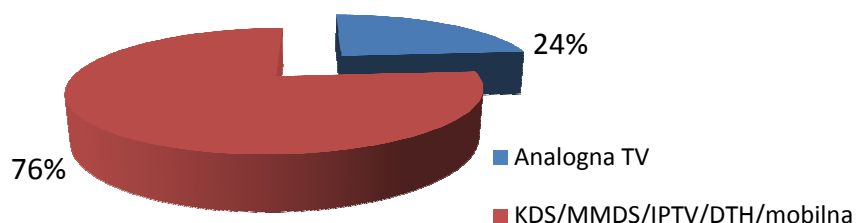

Grafik 1: Broj priključaka (KDS/MMDS/DTH/IPTV/mobilna)

Ako se pretpostavi da se svi ili najveći dio podataka o priključcima odnosi na korisnike iz kategorije domaćinstva i ti podaci se uporede sa zvaničnim podacima o broju domaćinstava u Crnoj Gori¹, može se doći do približne slike o tome koja je primarna tehnologija koju domaćinstva u Crnoj Gori koriste za prijem radio i TV programa.

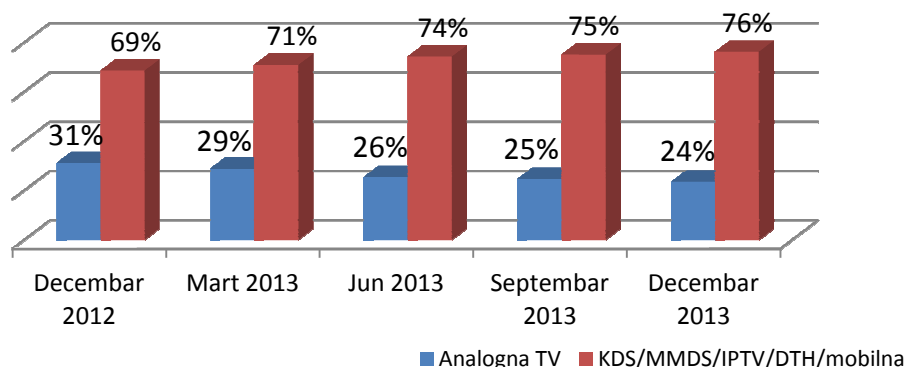
Tokom cijele 2013. godine prisutan je trend opadanja broja domaćinstava koji koriste samo zemaljski prijem radijskih i TV programa. Na kraju 2013. godine **23,66%** domaćinstava u Crnoj Gori koristilo je samo zemaljski (analogni tj. „besplatan“) prijem radio i TV programa. Sa druge strane, ostala domaćinstva su se odlučila za korišćenje jedne od alternativnih platformi za distribuciju radio i TV programa, odnosno njih **76,34%**.

¹ Popis iz 2011. godine – Izvor: Monstat „Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011“

Grafik 2: Struktura domaćinstava sa aspekta primarne platforme za prijem radio i TV programa

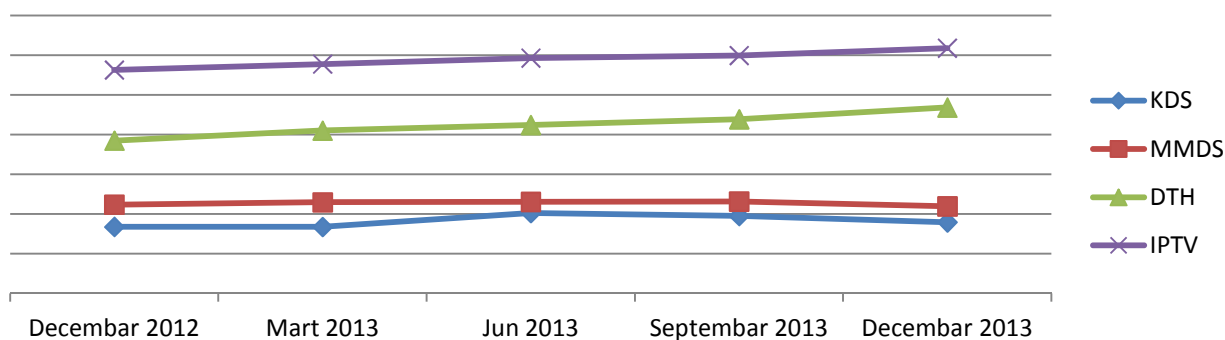
Na sljedećem grafiku prikazana su kretanja procentualnog učešća domaćinstava koja koriste samo zemaljsku analognu televiziju i domaćinstava koja koriste neku od dostupnih platformi odnosu na u ukupan broj domaćinstava u Crnoj Gori tokom 2013. godine.

Grafik 3: Poređenje broja domaćinstava koja koriste analognu TV i platformi za distribuciju radio i TV programa

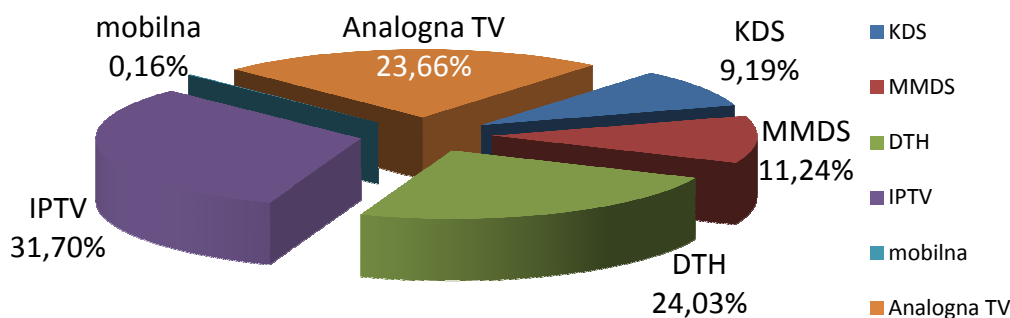
U posmatranom periodu, pored rasta broja priključaka od 11,11% na nivou tržišta, i većina platformi bilježi rast broja korisnika. Najveći rast u broju korisnika je ostvario DTH operator (21,67%), te IPTV operator (12,06%), dok su KDS operatori zabilježili rast broja korisnika za 7,01%.

Iako je KDS platforma u toku 2013. godine ostvarila rast broja priključaka, primijećen je i trend značajnog pada broja priključaka kod jednog od KDS operatora u toku poslednjeg kvartala, i to u iznosu od 21% u odnosu na predhodni kvartal što se u određenoj mjeri odrazilo i na trendove ukupnog broja priključaka za KDS u ovom kvartalu.

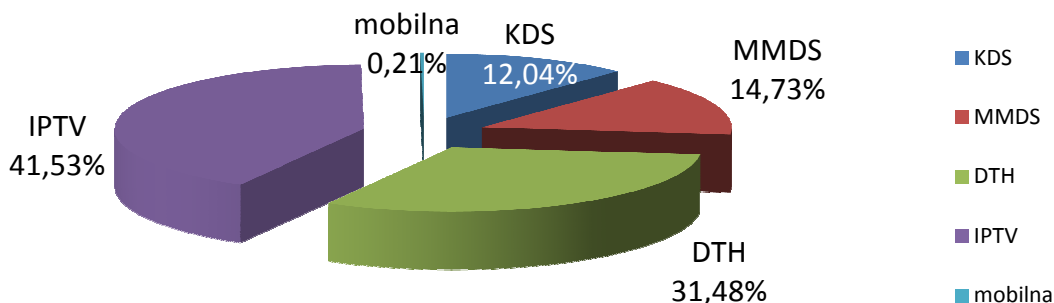
Grafik 4: Trend rasta broja priključaka za različite platforme

Posmatrajući podatke sa aspekta pojedinih platformi koje domaćinstva koriste za prijem radio i TV programa, može se doći do zaključka da IPTV platforma (31,70%) i DTH distribucija (24,03%) imaju veće tržišno učešće u odnosu na zemaljski (analogni tj. „besplatan“) prijem radio i TV kanala (23,66%), zatim slijede MMDS (11,24%) i KDS platforma (9,19%). Posmatrano ukupno za sve platforme mobilna platforma ima učešće od svega 0,16%.

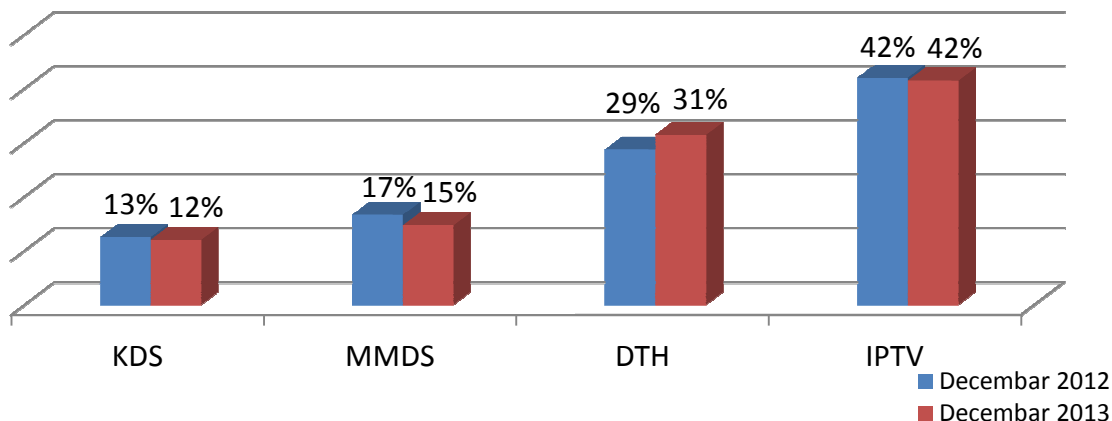
Grafik 5: Tržišno učešće različitih platformi

Na kraju decembra 2013. godine, sa učešćem od 41,53% IPTV platforma je na leaderskoj poziciji na tržištu usluga distribucije radio i TV programa do krajnjih korisnika. Za njom slijedi DTH distribucija sa 31,48%, MMDS sa 14,73% i KDS platforma sa 12,04% učešća. Mobilni operator u posljednjem kvartalu ostvario je učešće od 0,21%. U odnosu na decembar 2012. godine, DTH platforma je ostvarila rast tržišnog učešća za 2,73%, dok ostale platforme bilježe pad tržišnog učešća i to: IPTV za 0,51% MMDS za 1,98%, i KDS operatori za 0,46%.

Grafik 6: Tržišno učešće platformi na kraju 2013.godine

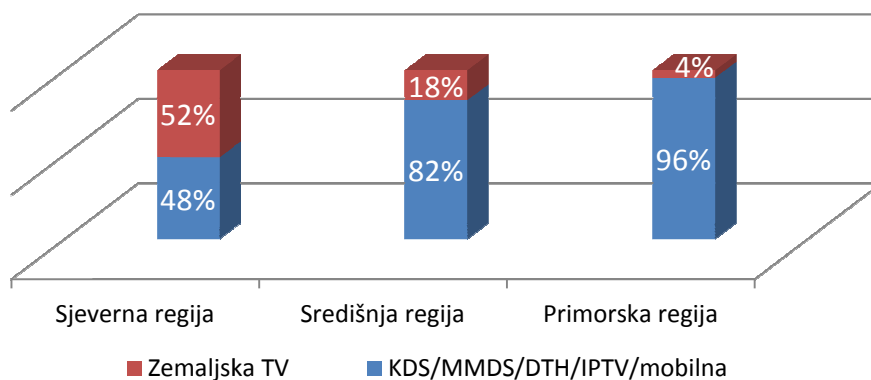
Tržišna učešća pojedinačnih platformi pojedinačno posmatrano na kraju 2012. i 2013. godine imaju sljedeću strukturu:

Grafik 7: Tržišno učešće platformi za distribuciju radio i TV kanala na kraju 2012. i 2013. godine

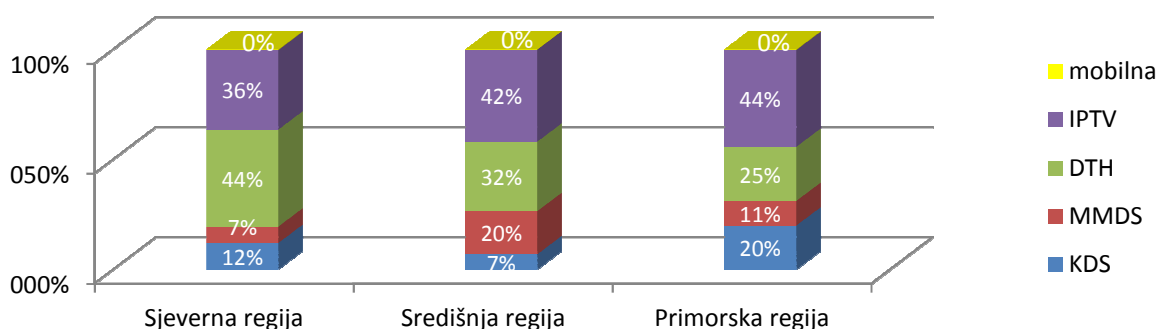
Tražnja za uslugama distribucije radio i TV programa razlikuje se u zavisnosti od toga da li govorimo o sjevernoj, središnjoj ili primorskoj regiji² Crne Gore. Posmatrano u odnosu na broj domaćinstava tražnja je najveća u primorskoj regiji, čak 95,62%. Slijedi središnja regija sa 82,20%, te sjeverna regija u kojoj 48,38% domaćinstava koristi usluge operatora. Posmatrajući navedene podatke sa aspekta primarne tehnologije koju domaćinstva u pojedinim regijama koriste za prijem radio i TV programa, dolazi se do zaključka da je u sjevernoj regiji zemaljski (analogni) prijem radio i TV programa još uvijek dominantan, ali je i prisutan trend povećanja broja korisnika usluga distribucije radio i TV programa do krajnjih korisnika.

² Sjeverna regija: Andrijevića, Berane, B.Polje, Kolašin, Mojkovac, Plav, Pljevlja, Plužine, Rožaje, Šavnik Žabljak.
Središnja regija: Cetinje, Danilovgrad, Nikšić, Podgorica.
Primorska regija: Bar, Budva, H.Novi, Kotor, Tivat, Ulcinj.

Grafik 8: Struktura domaćinstava sa aspekta primarne platforme za prijem radio i TV programa – po regijama

Posmatrano po regijama i odnos učešća pojedinih platformi je nešto drugačiji u odnosu na ukupno učešće:

Grafik 9: Tržišno učešće KDS/MMDS/DTH/IPTV/OTT platformi – po regijama

U posmatranom periodu prosječna cijena osnovnog paketa je iznosila 10,19€ (najviše 11,14€, najniže 8,09€). U odnosu na decembar 2012. godine, ova cijena je porasla za 0,76€, odnosno 8,06%. U osnovnom paketu korisnicima je dostupno, u prosjeku, 76 televizijskih kanala (najviše 101, najmanje 29). Pet operatora nemaju u osnovnoj ponudi radijske kanale, dok preostala dva operatora svojim korisnicima nude 4, odnosno 14 radijskih kanala.

Tri operatora nemaju dodatne pakete u svojoj ponudi, dok preostalih pet operatora u prosjeku nude 6 dodatnih paketa (najviše 7, najmanje 4). Prosječna cijena dopunskog paketa je 5,69€ (najviše 21,87€, najniže 2,03€).

Tražnja za dopunskim paketima, takođe, se razlikuje posmatrano po regijama. U odnosu na broj korisnika osnovnog paketa, tražnja za dopunskim paketima u primorskoj regiji iznosi 36,94%, u središnjoj regiji 33,73%, dok je u sjevernoj regiji značajno niža i iznosi 16,24%.

U strukturi ponude dopunskih paketa najzastupljeniji su i sportski i filmski sadržaji, te sadržaji za odrasle. Najprodavaniji dopunski paketi na teritoriji Crne Gore su filmski paketi (uglavnom HBO, Cinemax i slični paketi) sa 26,34% ukupno prodatih dopunskih paketa. Za njim slijedi ARENA sportski paket sa 25,90%. Za njima slijede neki od PINK paketa sa 25,31% učešća i paketi za odrasle sa 5,98%.

Šest od osam operatora u dijelu ili cijeloj zoni servisa distribuira radio i TV programe do krajnjih korisnika u digitalnoj tehnologiji. Iako većina operatora nudi i mogućnost prijema određenog broja TV programa u visokoj rezoluciji (HDTV), procenat korisnika koji se opredijelio za ovu mogućnost je relativno mali i iznosi svega 0,93% u odnosu na ukupan broj prodatih dopunskih paketa.

Posmatrano u odnosu na cjelokupni broj priključaka kod svih platformi, ukupno 7,05% korisnika usluga operatora distribucije radio i TV programa koristi analognu tehnologiju. Uzimajući u obzir i analognu TV, broj domaćinstava u Crnoj Gori koja i dalje koriste analognu tehnologiju iznosi 29,04%.

Dva operatora pružaju mogućnost da korisnici pristupe uslugama posredstvom interneta i i putem aplikacija za mobilne terminale. Na ovakav način moguć je pristup određenom broju radio i TV programa iz ponude operatora. Ovim uslugama kod jednog operatora korisnici pristupaju besplatno, dok je kod drugog operatora ova usluga u eksperimentalnoj fazi i trenutno besplatna za sve korisnike.

Pored usluga pristupa radio i TV kanalima posredstvom neke od platformi, KDS/MMDS/IPTV/mobilni operatori omogućavaju svojim korisnicima i druge usluge koje se pružaju posredstvom mreža elektronskih komunikacija kao što su internet pristup, VoIP i drugo. Šest od osam operatora pruža svojim korisnicima jednu ili više ovih usluga.

Posmatrano u odnosu na ukupan obim pruženih usluga distribucije radio i TV programa do krajnjih korisnika, tj. ukupan broj prodatih osnovnih i dopunskih paketa, domaćinstvo koje koristi ovaj vid usluga, mjesečno u prosjeku, za njih izdvaja 10,84€. U odnosu na decembar 2011. godine, došlo je do povećanja ovih izdataka za 0,02€, odnosno 0,18%.

****